

DROŠS DARBS AR TEHNIKU

TRĪS PIEEJAS

TRAGĪSKA

NEITRĀLA

POZITĪVA

KĀ TAD TĀ? KĀPĒC ES?

Un dēļ TĀDA NIEKA???

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMI

- Neviens nav pasargāts no nelaimes gadījumiem
- nopietni nelaimes gadījumi notiek visur un salīdzinoši bieži
- Nelaimes gadījumi notiek cilvēka un mašīnas kļūdainas mijiedarbības rezultātā
- Traktora vai lauksaimniecības mašīnas nepareiza pielietošana ir vēl viens cēlonis smagiem nelaimes gadījumiem
- Neviena lauksaimniecības mašīna nav absolūti droša
- Traktori ir jaudīga tehnika, un ar tiem jārīkojas īpaši uzmanīgi
- Katrs trešais negadījums ir saistīts ar kritieniem
- Bērni nekad nevar būt pilnīgā drošībā, ja tuvumā darbojas lauksaimniecības mašīnas vai traktori. Īpaši bīstami ir, ja bērni ir kā līdzbraucēji piekabēs vai uz traktora
- Mūsu nākotne ir atkarīga no mūsu drošības šodien un ikdienā vispār

Bojāgājušo statistika

<http://www.hse.gov.uk/agriculture/hsagriculture.htm>

- transports (sabraukti vai nospiesti apgāžoties) - 24% no visiem gadījumiem.
- krišana no augstuma (caur jumtiem, no kokiem u.c.) - 17%.
- nospiesti ar krītošiem vai kustošiem objektiem (ķīpas, koki u.c.) - 15%.
- nosmakšana / noslīkšana - 10%
- saskare ar lauksaimniecības dzīvniekiem - 10%
- saskare ar lauksaimniecības tehniku - 8%
- iesprostoti kaut kam sabrūkot vai apgāžoties - 7%
- saskare ar elektrību - 5%

Citi veselības kaitējumi

- **Nāve-** tas izklausās briesmīgi, bet bez tās pastāv arī vairāk vai mazāk bīstami veselības kaitējumi, kas rodas:
  - ceļot, nesot un pārvietojot priekšmetus;
  - paslīdot, aizķeroties un krītot;
  - savainojoties ar kustošiem objektiem;
  - krītot no augstuma;
  - saskarsmē ar tehniku;
  - saskarsmē ar dzīvniekiem.
- daudzi no cilvēkiem, kam ir darbā iegūti it kā sīki kaitējumi, neiet pie ārsta un ielaiž savas kaites:
  - 80% no darbiniekiem ir kāda muskuļu vai kaulu kaite (sāpoša mugura, locītavas);
  - par vidējo divas reizes lielāks astmas slimnieku skaits;
  - 25% no darbiniekiem ir darba rezultātā iegūti dzirdes traucējumi.

Aizsargapģērbs

- Strādājot ar lauksaimniecības tehniku VIENMĒR lietojiet cieši pieguļošu un ērtu apģērbu. Aizpogājiet visas pogas, aizvelciet ciet rāvēj slēdžus, savelciet siksnas un rūpīgi aizšņorējiet apavus.

- Noteikti lietojiet cepures vai lakatus, īpaši, ja ir gari mati. **NEKĀDAS ŠALLES!!!**

- Ja Jums ir mobilais telefons, noteikti to ņemiet līdz visos gadījumos - tā būs ātrāk paziņot, ja atgadīsies nelaime.

Foto: Andreas Gursky "Rhine"

Kā tad sākt?

- Pirms iedarbiniet traktoru, pārlicinieties vai jūgvārpsta nav ieslēgta un pārnesumu pārslēgs atrodas neitrālā stāvoklī.
- Iedarbinot traktoru ar starteri, ieslēdziet traktora pārnesumkārbu neitrālā stāvoklī un izspiediet sajūgu.
- Ja ar traktoru vai citu lauksaimniecības tehniku paredzēts pārvietoties pa publiskiem ceļiem, aprīkojiet to atbilstoši CSDD Satiksmes noteikumu prasībām (karodziņi, atstarotāji u.c.)
- Uzturiet traktora vai citas pašgājējmašīnas kabīni tīru un kārtīgu.
- Kāpšļi un rokturi ir domāti Jūsu drošībai- lietojiet tos izkāpjot un iekāpjot kabīnē.
- Iepazīstieties ar vadības svirām un protiet tās pēc vajadzības pielietot.

TRANSPORTS

Ar traktoriem un citām pašgājējmašīnām atļauts braukt tikai personām, kurām ir atbilstošas kategorijas vadītāja apliecība.

TRANSPORTS

- Strādājot slīpos laukos grāvju malās un citās nelīdzenās vietās, uzmanieties lai agregāts neapgāztos.

Man nebija ieslēgtas gabarītugunis...

TRANSPORTS

- Transportēšanas vai darba laikā cilvēkiem **aizliegts sēdēt vai stāvēt uz lauksaimniecības mašīnas vai traktora**. Cilvēkus drīkst pārvadāt tikai traktora kabīnē uz speciāla sēdekļa.

- Strādājot traktorā vai kombainā, tā durvis vienmēr turiet aizvērtas!

TRANSPORTS

Uzkarināmu lauksaimniecības mašīnu sēklas vai darba šķidruma tvertnes vēlams uzpildīt uz lauka, tieši pirms darbu veikšanas. Pārbraucieni transporta stāvoklī ar uzpildītām tvertnēm nav ieteicami, jo tas ievērojami apgrūtina traktora vadīšanu.

TRANSPORTS

Pie stūres lielā māsa: Bija jāpārdzen lopu un lielā māsa izkāpa no traktora atstājot to darbojamies. Trīsgadīgā māsa izdomāja pievienoties lielajai un arī izkāpa no traktora, bet mira no traumām, jo tika uztīta uz neaizsargātas jūgvārpstas.

Pie stūres mamma: Divgadīgs puisītis mira no traumām, ko guva izkrītot pa aizmugurējo logu.

GABARĪTI...

Vienmēr
novērtējiet
patiesos
tehnikas
gabarītus,
neesiet
pārliecināti,
nebrauciet!

DROŠA APSTĀŠANĀS

- Novietojot traktoru stāvvietā, nogaidiet līdz tas pilnībā apstājies, nobremzējiet stāvbremzi, izņemiet no aizdedzes atslēgu, un tikai tad izkāpiet no traktora.
- Nekad neatstājiet traktoru darbojoties, ja paši neesat tuvumā.

APGĀŠANĀS

Dodiet man atbalsta punktu un es pacelšu visu pasauli!
(Arhimēds)

VILKŠANA

- Troses vietā izmantojiet tauvu!
- Pa ceļu- cietā sakabe vai labas bremzes un stūre!

SASPIEŠANA

Nestrādājiet zem traktoram uzkarinātas lauksaimniecības mašīnas, pirms traktora riteņi nav nostiprināti pret ripošanu ar atbalstiem un dzinējs apstādināts. Zem lauksaimniecības mašīnas rāmja noteikti jāpaliek stabilus un stingrus atbalstus.

RISINĀJUMS!!!

Un to jūs saucāt par drošu?

Tā būs daudz labāk!

PIEKABINĀŠANA

Piebraucot trektoru lauksaimniecības mašīnas pievienošanai, starp abiem nedrīkst atrasties cilvēki. Ieteicams, lai šo darbu veiktu viens cilvēks, neizkāpjot no kabīnes.

Traktoristu saspieda, kad tas stāvēja uz uzkares un cēla minerālmēslu izklieģētāju

REGULĒŠANA

Nekad neregulējiet vai netīriet mašīnas ar rotējošām darbīgajām daļām kamēr to piedziņa nav izslēgta un rotējošās daļas pilnīgi apstājušās, pretējā gadījumā Jūs riskējat tikt ierauts mašīnā

Darba laikā...

- Nekad nesēdīet uz lauksaimniecības mašīnām, ne darba, ne transporta laikā - ne uz kādām, nekad!!!
- Siena vezumi un kombaina bunkurs nav izņēmums! Nekad!
- Ja nu vienīgi izņemot šādu gadījumu...

Un tagad man vajag pakāpties...

Vai tiešām neapgāzīsies?

Varbūt tā ir drošāk?

Nē, visdrošāk ir tā! Un mugura arī nesāp...

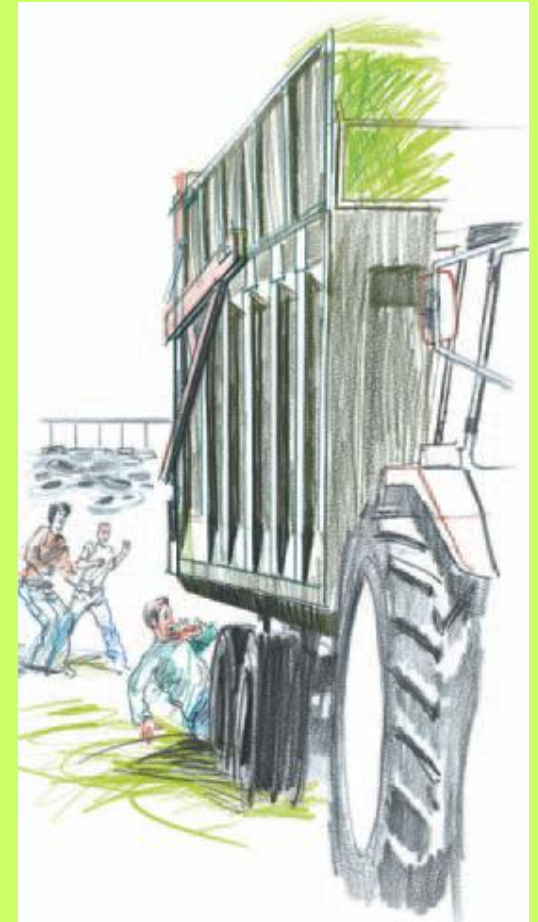
JŪGVĀRPSTA

Pievienojot lauksaimniecības mašīnas kardānvārpstu traktora jūgvārpstai, pārlicinieties lai kardānvārpstai būtu aizsargapvalks. Pie tam aizsargapvalkam jābūt nofiksētam pret rotēšanu. Ja nav aizsargapvalka, vai tas ir bojāts, **strādāt kategoriski aizliegts.**

KUSTĪBAS VIRZIENA MAIŅA

- Pirms uzkarināmas lauksaimniecības mašīnas pacelšanas transporta stāvoklī, pirms kustības sākšanas, kā arī pirms braukšanas atpakaļgaitā pārliedzinieties, vai netiek apdraudēti cilvēki vai dzīvnieki.
- Izmantojiet atpakaļskata spoguļus!

KVADRACILKI

- Piecgadīgs puika sēdēja tēvam klēpī, viņam braucot ar kvadracilku pa stāvu nogāzi. Kvadracikla ritenis trāpīja bedrē un abi smagi krita. Tēvs iztika ar vairākām šuvēm, bet dēlam konstatēja galvaskausa lūzumu. Nevienam no viņiem nebija ķiveres.
- Gadījums ar noslīkušu puisi

Uzmanieties, kas notiek aizmugurē!

Darba laikā raugieties, lai darbības zonā nenokļūtu cilvēki un dzīvnieki.

Piecgadīgs zēns nomira, pakļūstot zem atpakaļgaitā braucoša traktora piekabes. Viņš spēlējās pagalmā kopā ar citiem bērniem, bet no turienes aizgāja, bet traktorists neievēroja pienākušo zēnu, lai arī bija ļoti uzmanīgs un skatījās spoguļos.

UGUNS

Turiet pie rokas
uzpildītu
ugunsdzēsamo
aparātu un aptieciņu.

Pirms degvielas
iepildīšanas, nogaidiet
līdz motors atdziest.

Iepildot degvielu,
nesmēķējiet un
nelietojiet atklātu
uguni.

Ja degviela nejauši aizdegas nekad
nedzēsiet to ar ūdeni! Ugunsgrēks
jālikvidē ar ķīmisko ugunsdzēsamo
aparātu, smiltīm, augsni vai arī
jānoslāpē ar citiem līdzekļiem.

Kāpšana un krišana

17-gadīgs jaunielis palīdzēja saimniekam tīrīt jumta notekas, tad ieradās 13 gadus vecais saimnieka dēls, uzkāpa uz jumta un devās apskatīt, ko 17-gadīgais dara. Ejot pa jumtu, saimnieka dēls izkrita tam cauri un nositās, atsitoties pret šķūņa betona grīdu

Vai šeit viss izskatās droši?

Pakāpsimies vēl mazliet...

Un tagad vēl mazdrusciņ...

Divi paziņas, divi gadījumi- nekā priecīga

Cirvis un zāģis- kas tad ar tiem nemāk strādāt?

- Zemgalē 51 gadu vecs vīrietis, skaldot malku, ar cirvja resno galu trāpījis sev pa seju, gūstot degunu kaula lūzumu un sejas traumu.
- Arī Kurzemē kāds 50 gadus vecs vīrietis, darbojoties ar cirvi, guvis smagu sejas traumu.

Sargiet galvu!

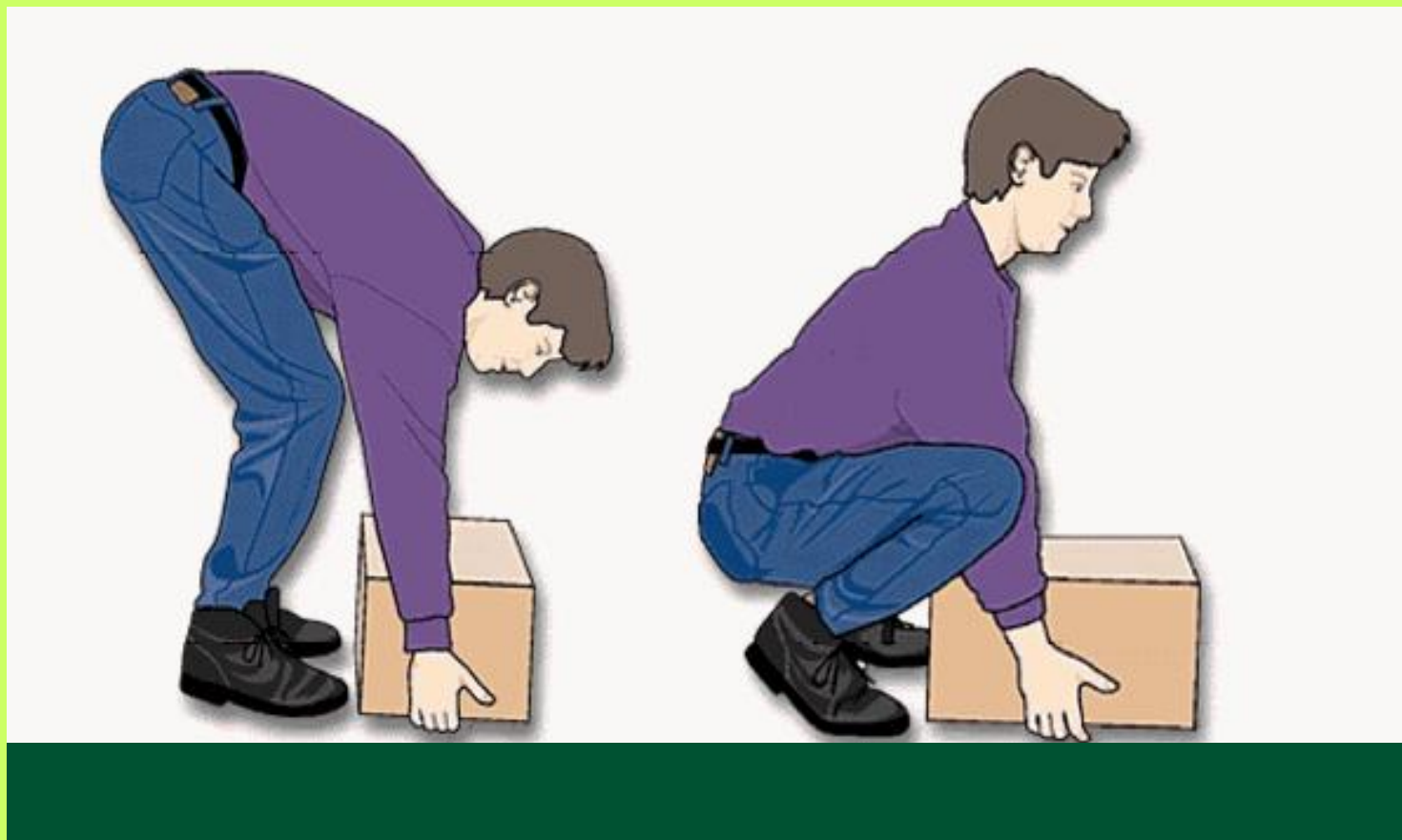
- Ķiveres ir domātas ne tikai, lai pasargātu no krītošiem priekšmetiem, bet arī, lai netraumētu galvu citos veidos...

Smagumu pārvietošana

- Tipiskākie lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku veselības traucējumi ir muguras, kakla un locekļu traumas. Gandrīz 80% no lauksaimniecībā nodarbinātajiem sirgst ar kādu no šīm kaitēm, bet daļa no tiem ir kļuvuši par invalīdiem. Daudzas no šīm traumām radušās nepareizas smagumu pārvietošanas ietekmē. Smagumu pārvietošanai ir dažādi paveidi- celšana, nolikšana, grūšana, vilkšana, nešana, stutēšana un citi.
- Traumas ne vienmēr rodas no pārmērīgas kāda priekšmeta masas, svarīgi ir arī šādi faktori:
  - lielums, forma un satveršanas ērtums;
  - veids kādā jūs pārvietojat smagumu un kur jums tas jāuzceļ vai jānoliek;
  - cik bieži jums jādara šis darbs.

Smagumu celšana

Nepareizi

Pareizi

Pareizā attieksme pret savu augumu

Ikdienas prakse

- Ja vien iespējams, celšanai vai pārbīdīšanai izmantojiet sviras, piemēram, pavisam vienkāršu lauzni vai koka gabalu.
- Savu darba vietu mēģiniet iekārtot tā, ka jums nav ilgi jāuzturas stāvoklī, kad mugura pilnīgi saliekta. Izmantojiet dažādas platformas.
- Novietojot uzkarināmas lauksaimniecības mašīnas glabāšanai, izmantojiet atbilstošus un drošus paliktņus, lai nākošo reizi uzkarinot mašīnu tas būtu izdarāms pēc iespējas ērtāk.
- Izmantojiet traktora uzkares sistēmas ar „ātro” sakabi.
- Izvēlaties viengabala priekšējos atsvarus.
- **Ja nodarbojaties ar savas tehnikas remontu, noteikti iegādājieties vai izgatavojiet traktora riteņu pārvietošanas un pacelšanas ierīci.**

Pareizā attieksme pret savu augumu

- Ja vien iespējams izmantojiet mehāniski pārvietojamos 500kg maisus 50kg maisu vietā.
- **Ja iespējams 50kg maisus kraujiet uz paletēm un tad mehāniski pārvietojiet līdz, piemēram, sējmašīnai, paceļot paleti ērtā augstumā, lai pašiem nav tas jādara ar rokām.**
- Ja sēklas maisi ir piekabē vai kravaskastē, novietojiet transporta līdzekli tā, lai maisus sējmašīnā varētu izbērt ar vienu kustību (lai nevajadzētu tos vairākas reizes pārcelt).
- Ja maisi jāpārvieto tālāk, izmantojiet palīglīdzekļus (ķerras vai kotāmlīdzīgu).
- Ķīpu un rituļu pārvietošanai izmantojiet traktora frontālo iekrāvēju ar dakšām vai rituļu satvērēju. Nemēģiniet rituļus velt- tie ir ļoti smagi (pat sausu salmu ritulis sver ap 200kg).
- Glabājiet rituļus vai ķīpas tuvu to izmantošanas vietai- blakus lopu mītnēm.
- Centieties neizmantot tehnoloģijas ar mazajām kvadrātveida ķīpām- presējiet lielās un pārvietojiet tās mehāniski.
- Pakaišu salmu izkliešanasai izmantojiet salmu smalcinātāju-izkliešanas mašīnu.

Augu aizsardzības līdzekļi (AAL) un smidzināšana

PIKTOGRAMMAS

Kaitīgs

Kodīgs

Indīgs

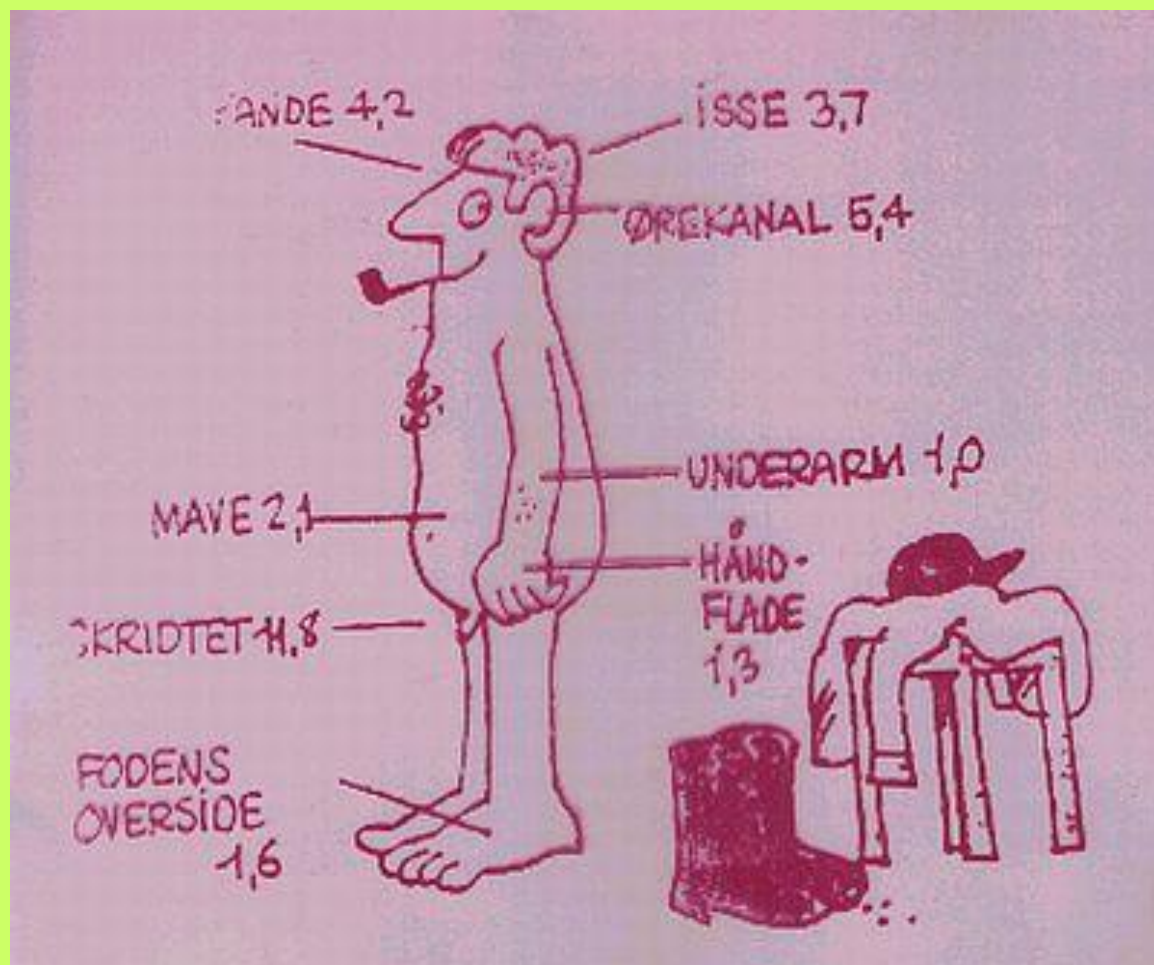
Uzliesmojošs

Sprādzienbīstams

AAL ietekme uz dažādām ķermeņa daļām

Darba drošības līdzekļi

- Cimdi, kas regulāri jāmaina
- Uzsvārcis
- Aizsargmaska acīm
- Zābaki
- Respirātors A_2P_3
- Ogles filtrs traktora ventilācijas sistēmā

SARGIET ACIS UN SEJU!

Alternatīvs variants...

Parasti jau mums
šķiet, ka
uzmanīsimies un
savās acīs neko
neiešķiedīsim,
tomēr arī “slotas
kāts reizi gadā
izšauj” ...

Stieņa augstums

Boom Height 0.8m

Boom Height 0.5m

+ Less drift

AAL GLABĀŠANA

- aizslēdzamā metāla kastē

IEPAKOJUMS...

- Tā mēs rūpējamies par gruntsūdeņiem

- Izgāztuve pašu kūtspakaļā

MĒSLU KRĀTUVES

- nekādas nepārsegtas akas!

- neradiet riska faktorus!

Tā taču ir nesalīdzināmi drošāk!

Vienmēr ir problēmas ar putniem un dzīvniekiem, īpaši digestāta krātuvēs...

**Vienmēr ir gan tumši mākoņi, gan arī
saules stari...**

Ko vēlamies ieraudzīt tieši mēs katrs?

ESAM TIKUŠI LĪDZ GALAM!

DROŠU MĀJUPCEĻU!

Mehanizācijas eksperts
LLKC Lopkopības nodaļas vadītājs
Jānis Kažotnieks
+371 26 66 06 76
janis.kazotnieks@llkc.lv